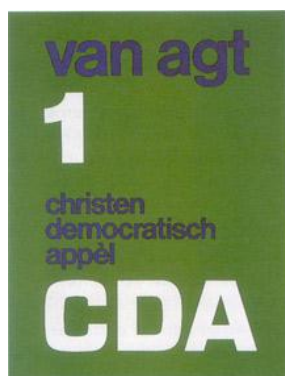

1977: verkiezingen op 25 mei

Waarom is er een kabinet gekomen zonder de PvdA, terwijl deze partij de grootste werd? Ga in op de politieke verhoudingen in 1977.

Politieke verhoudingen in 1977

In de jaren '70 ging het veel minder goed met de economie dan in de jaren '60. Nederland kreeg in 1973 te maken met een olieboycot van Arabische landen. Deze landen namen het Nederland kwalijk dat het in het conflict tussen Israël en Palestina een pro-Israëliësch standpunt innam. Een economische crisis was het gevolg. Er waren nog veel meer moeilijkheden. Vlak voor de verkiezingen in 1977 hadden Molukse activisten een trein en een school gekaapt. Ze hielden op de school leerlingen en leraren gegijzeld. Op deze manier wilden ze de Nederlandse regering dwingen om zich meer in te zetten voor een onafhankelijke Republiek der Zuid-Molukken. Gelukkig liep de gijzeling uiteindelijk goed af. De trein werd uiteindelijk bestormd door mariniers. Deze bestorming maakte wel een einde aan de kaping, maar er vielen ook enkele doden. De verkiezingen gingen gewoon door, maar het waren geen gemakkelijke tijden.

In de verkiezingsstrijd stonden Den Uyl en Van Agt, de lijsttrekkers van de PvdA en het CDA (een fusie van KVP, ARP en CHU), lijnrecht tegenover elkaar. Tegelijkertijd moesten ze in het [demissionaire](#) kabinet nog samenwerken totdat er een nieuw kabinet was. De economische omstandigheden en de afhankelijkheid van confessionele gedoogsteun maakten het lastig voor de

progressieve regeringspartijen om hun speerpunten waar te maken.

Van Agt kreeg deels de schuld voor de val van het vorige kabinet. Toch lukte het Van Agt als lijsttrekker van het CDA een zetel meer te behalen dan het aantal zetels dat de confessionele partijen in 1972 bij elkaar opgeteld kregen. Ook de VVD deed het goed. Hans Wiegel kon zich goed presenteren in de media. Zijn strategie om zich af te zetten tegen de progressieven werkte. Het motto van de VVD was: "een nieuw kabinet moet puinruimen". Het vorige kabinet had er volgens de VVD een potje van gemaakt. De Nederlandse politiek werd steeds meer een politiek van "drie stromen": de sociaaldemocratische, de christendemocratische en de liberale stroom.

Verkiezingen in 1977

De kleine politieke partijen, zoals de PSP en vooral DS'70, hadden last van de 'strijd der groten'. De PvdA voerde campagne met het oog op deelname aan het toekomstige kabinet. Op het verkiezingsaffiche zie je een foto van Den Uyl met de leus "Kies de minister-president". Waarschijnlijk heeft deze campagne ervoor gezorgd dat kiezers die normaal gesproken op één van de kleine progressieve partijen een stem zou uitbrengen, nu op de PvdA stemden. Alleen de SGP had een zeer trouwe (gereformeerde) achterban en het lukte D66 om onder leiding van Jan Terlouw (zie verkiezingsaffiche) twee zetels te winnen. D66 nam met de leus "Het Redelijke Alternatief" afstand van de PvdA.

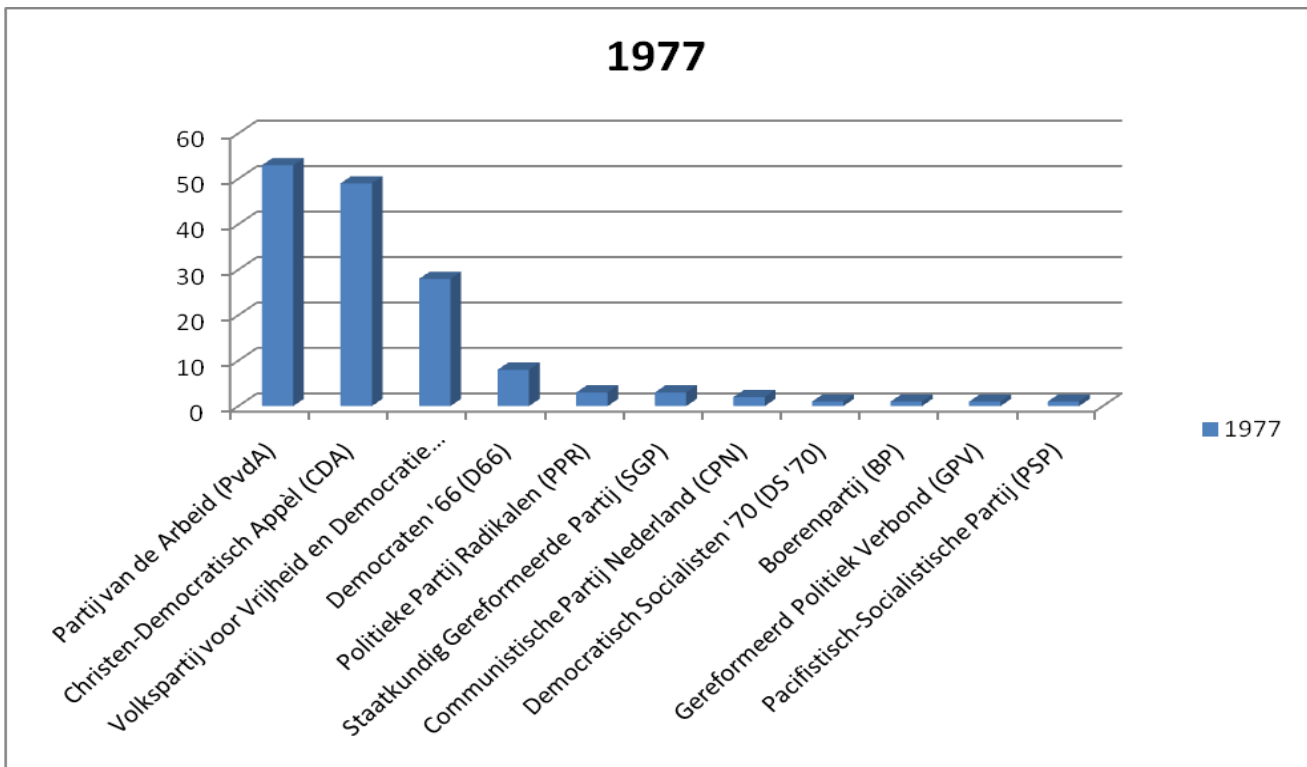
De PSP probeerde dat ook, maar de leus “Nu kiezen linkse mensen PSP voor een werkelijk socialistische politiek” sloeg onvoldoende aan.

Helaas voor de PvdA werd er geen nieuw kabinet Den Uyl geformeerd: de partij kon het niet eens worden met het CDA over de verdeling van de ministersposten. Het CDA koos er vervolgens voor om een kabinet te vormen met de VVD.

Wist je dat:

- ... deze kabinetsformatie wel 208 dagen duurde en daarmee de langste formatie werd uit de Nederlandse geschiedenis?

Dit leidde tot het kabinet Van Agt I (CDA, VVD, totaal 77 zetels).